

mologia popular de l'anècdota d'una troballa de la imatge etc).

DOC. ANT. Abans de 945: el cronicó d'Alaó II: «Raimundus tenuit Rippacurciam usque in *Caton* [= lo Codó, serra damunt Durro en la monogr. pp. 8-9], *Valle Boinam* et S. Petrum de Nubibus et *Superarbi* ---» (Abadal, P. i Rbg. 156); (SerranoS., *NHRbg* 57, igual amb la variant *Codon*); 1010-35: «port *Buin et de Capitella*» com afrontació N. de la vall del Flamicell igual a la jurisdicció eclesiàstica del monestir de Senterada (BABL VI, 382); 1064 i seg.: «villa de *Bogin*» (*Lib. Feud.* I, 60); «valle de *Buino*» pergami de R. Berenguer I (ib., 62) [la grafia *Bogin/Bugi*, en el sistema gràfic de llavors significava -y = *Bojin*, *Bujin*, *Bujj*]; 1094: *Boí* (Valls Tab., *Priv. d'Àneu*, p. XIII); 1310-12: «habitadores de *Bugi*, qui sunt de familia domini G. d'Eryl --- mulos duxerunt et vendiderunt in partibus de *Bugi*» (Reglà, *Lucha por Aran*, pp. xiii-xiv 20); 1281: *Boby* (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 52); 1359: castell de *Bey* [leg. *Boy*] (*CoDoACA* XII, 20 76).

BIBLGR. Maurice Gourdon, *Les Montagnes de Caldas*, Tol. 1877, 24 pp. Francisco Roca, *Hist. del Santuario y Balneario de Caldes de Bobí*, SdUrg. 1913, 191 pp.; Rafael de la Torre, antic col·laborador nostre, presentà una monografia toponímica sobre el te. municipal de Barruera l'any 1956, al concurs de la *Soc. Cat. de Geogr.*, que rebé el premi d'aquell any. D'ella extrec els noms dels carrers de la població de Boí: plaça del *Ferrer*, P. de *Guasc*, P. de *Miquelons*, *Les Gralleres*, *Pati del Tarter*, *El Treio*, carrer del *Xiquet* (V. la meua monografia [I, p. 22]. Altrament la toponímia de la vall està estudiada lingüísticament en el meu treball, en forma molt detinguda i meditada.

HOMÒN. *El Camp Boí*, a la rogalia de Tuïr, doc. de 1732. Can *Boí* mall., te. Alcúdia (XL, 80.20).

En definitiva és també, en el segon membre, el nom de MONTBUI te. Caldes de *Montbui*, Vallès, que s'estudiarà en article a part, i dins l'acurada monografia que, sobre la rogalia de Caldes de Montbui publicà en Moreu i Rey.

Fora de Cat.: *Bouy* te. Eaux-Bonnes (Vall d'Ossau). Consistia en «pâturages médiocres abandonnés: *Bezú*, *Uziou* et *Bouy*» (Hourcade, *Le Haut Ossau*, p. 72, amb mapa 3; i un bosc sotmès a règim forestal, mapa 4). Del mapa *Boisson: Soum de Bouy(e)* 1573 alt., damunt *Gourette*, i 4 k. O. d'*Uziou*. En part es pot tractar de convergència secundària en els següents: a Toscana *Sta. Maria al Bovino*, car pot ser igual al NL *Alboino*, també toscà (Pieri, *Top. Arno*, 201), que pot venir del NP germ. *Alboin* (Först. 73). Vila-*Boim* de l'Alentejo prop d'Elvas, fundada en el S. XIII per D. João de *Aboim*: doncs, serà nom d'origen diferent, que Leite de Vasconcelos creu provinent d'un NP *Abolini* en genitiu (*RLus.* XXII, 199; II, 254; I, 133).

1 I és realment aquesta la pronunciació local més estesa: *buyí*, a Barruera (XIII, 161), 1953; *buyí*, a Taüll (XIII, 154); també simplement *bui*, alguns a

Boí mateix (XIII, 149); Casac., vacillant entre *bui* i *boiú* a Barruera, 1920. Gentilici: *boïmesos*.

BOÏGA

Molt ric en toponímia, l'article *boïga* del *DECat.* II, 45-48, a penes s'hi pot afegir res. Sobretot una menció un poc més antiga que la de 982 registrada allí: *Budica* a. 973, colle. Moreau, prop de Pau (Emp.) (doc. que cito en els articles *Salanca* i *Pau*); 992: «in terminio de Cerdaniola, locum que dicunt *Budigas*» (*Cart. St. Cugat* I, 239); i amb -s- (= ð): «torrente qui discurre de *Bosigas*» prop Rubí (*Cart. St. Cugat* III, 228). En variants més aviat insòlites: *Bodiga* cognom a. 1645, a la vall d'Assua (*Cpbr. Rialb*, f° 43v). *La Buiguetta* pda. en el Llibre de peu te. 1851 te. Penelles (XLVI, 61.46). *Láz uigas* pron. a Tellet (XXIV, 143.13), allà on una altra font (crec cadastral) posava *La Bosiga*.

Boil, *Boils*. Estudiat en apèndix a l'art. *La Boella*.

BOINACA, barranc de la ~

Entre Cardó i el Perelló, aproximadament sota el collet de la ~, pàg. 374, de la banda de Tivenys (Iglésies-Santasusagna, *Del CpTarr. a l'Ebre*, pp. 360, 368). Característiques del paratge són la *Cova de l'Aigua*, i les moltes basses que s'hi veuen. Donem, doncs, per segur que el nom és aràbic i conté l'arrel, general i fecunda, *nq^c* 'estar estancada l'aigua'.

Si bé en molts parlars àr., com l'hispanic (i no sols vulgars), s'ha confós molt amb les parònimes *nqw* i *nqb*: «*naqâb*: aqua» (*RMa*, 206b): «arena: *naqâ*» (*RMa* 251, 206b; «mojarse», «remojo» *PAlc*); «étang» en l'Edrissi, i veg. Dozy, *Suppl.* II, 715a. En els diccionaris clàssics *naqa^c* «être en stagnation», *naq^c*, plural *naq^ca^t* «terrain où l'eau croupit», *nuqâ^ca* «eau dans laquelle on macère qqch.» (cf. *nqw* 'netejar', 'moll de l'os' (cf. Dozy II, 719b i veg. *DECat* i *DECH*, s. v. *nuca*).

També formant NPP apareixen juntes i poc distingides: a Aràbia *Naqâb*, i també *Niqâ*, *Naqî*, *Naqwâ* (Hess, pp. 50, 51), a Algèria *Naqqâb* etc. (*GGAlg.*) *La Boinaca* ha de contenir, doncs, *naca* 'aigua estancada, embassada'.

A Sicília l'àrab ha deixat un mot quasi igual al nostre NL: *bunaca* «luogo dove viene posto il lino a macerare», que tant Pagliaro (*ARom* XVIII, 301), com MLWagner (*ZRPb* LII, 163 ss.) expliquen com (A)*bu Naqa^c*, format amb l'alludit mot aràbic i (A)*bu*, pròpiament 'pare', però més aviat exponent personificador (com he explicat a l'article *Bocairent*, paràgraf A): doncs, 'el (lloc) de l'aigua maceradora, de l'estanyol del lli'.

Boinaca és quasi el mateix, si bé sembla que s'hi intercali una -i- d'origen menys clar. Potser perquè hi vagi haver l'article aràbic, propi del segon membre de compostos, amb paper de complement (*bi:n al-*